

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXIV (28)

Štev. (No.) 13

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

27. barca 1975

Trideseta velika noč izven doma

Urednik „Božjih stezic“ je dal gospodični Anici „za domačo nalogo“ popisati slovenskim otrokom križev pot, ki so ga njihovi starši in dedje morali pred tridesetimi leti pretrpeti, ko so zapuščali svojo zasluženo domovino. Skrbelo jo je, kako bi napisala, da bi otroci prav razumeli in doumeli tragedijo tistih dni. Lepo je napisala, preprosto in razumljivo, tako da bodo mali bralci dobili skromno sliko o tem, kar se je dogajalo.

Uredništvo našega lista pa je meni dalo za „domačo nalogo“ naj napišem za veliko noč kaj primerne, to se pravi, napisati nekaj, kar nam bo pomagalo, da se bomo te dni čutili bolj kristjane, da bomo obnovili zvestobo našega naroda z vsem, kar ta beseda pomeni in da bomo obnovili naše sklepe, da bomo kot delec naroda, ki živi v svobodi, storili napram narodu doma svojo dolžnost, to je, da svetu povemo, kdo smo, kaj naše brate v domovini zaslužuje in kaj hočemo za našo boljšo bodočnost.

Niš novega se za tako priliko ne da napisati, že dostikrat so bile napisane boljše stvari. Vendar je treba gotove stvari vedno na novo povdarjati, da v tujem vrvežu ne izginejo v pozabo ali pa da se ne izmalicijo naša čustva v brezpomembne spomine naše slikovite preteklosti, pozabili bi pa na bistvo tega, kar je slovensko in krščansko.

Velikonočni prazniki morajo biti za vsakogar izmed nas prilika, da izpovemo in utrdimo našo živo vero v vse to, kar so nas učile naše matere in kar smo neustrašeno pričevali. Slikovitost naše slovenske velike noči je prezanimiv okvir, ki obdaja velikonočne dogmatične skrivnosti tako lepo in pristrčno, kakor menda nikjer drugje po svetu: Naj omenimo le božje grobove po naših cerkvah, ki so tako živo predstavljali tragedijo na križu, naše vstajenske procesije v soboto zvečer ali na veliko nedeljo zjutraj, blagoslov velikonočnega jagnjeta, pirhi in podobno. Malokje po svetu se vidi kaj takega... Tu v prekomorskih deželah je vse velikonočno slavje skrčeno le na stroge liturgične ceremonije, izven cerkve se pa praznik kar nič ne loči od drugih nedelj. Lepota naše slovenske velike noči nam polagoma izginja iz spomina. Le če nam kdo o njej govori, nam zopet postane toplo pri srcu. Ohranjajmo zvezo s preteklostjo že v našo korist, veliko bolj še v korist mlademu slovenskemu rodu, ki Slovenije ne pozna. Zveza s preteklostjo nam pomeni zvezo z domovino. S tisto domovino, ki sicer ni imela toliko varljivega udobja in tehničnega napredka, kot sedanja, bila pa je polna pristne lepote in žive vere v vse dobro, tako zasidrana v človeka, da se brezbožje in materializem že tri desetletja trudita da bi vse to uničila, pa jima še ni uspelo in upamo, da jima tudi ne bo.

Naši prazniki izven domovine preživeti, nam nudijo poleg opominov na pretekla leta tudi kopico vprašanj, kaj bo z nami v bodočnosti. Ne smemo si delati utvar: tuji svet nas posrkava. Taka je usoda vseh priseljencev. Živimo pa, hvala Bogu, v deželah, kjer je nacionalni fanatizem neznana nadloga, vsaj v tem smislu, da nas k asimilaciji nihče ne sili in nam živeti naše narodno življenje nihče ne brani. Uporabljamo to ugodno priliko, da se narodnostno preko čim več rodov ohranimo. Naša narodna družina, ki živi v svobodi, ima pred zgodovino odgovornost, da ohranja narodu zaklade, ki jih rdeče nasilje doma načrtno uničuje. Molimo po domače, govorimo v družini, na prireditvah, v društvenem domu po naše, mislimo po naše!

Naši prazniki izven domovine preživeti, nam nudijo poleg opominov na pretekla leta tudi kopico vprašanj, kaj bo z nami v bodočnosti. Ne smemo si delati utvar: tuji svet nas posrkava. Taka je usoda vseh priseljencev. Živimo pa, hvala Bogu, v deželah, kjer je nacionalni fanatizem neznana nadloga, vsaj v tem smislu, da nas k asimilaciji nihče ne sili in nam živeti naše narodno življenje nihče ne brani. Uporabljamo to ugodno priliko, da se narodnostno preko čim več rodov ohranimo. Naša narodna družina, ki živi v svobodi, ima pred zgodovino odgovornost, da ohranja narodu zaklade, ki jih rdeče nasilje doma načrtno uničuje. Molimo po domače, govorimo v družini, na prireditvah, v društvenem domu po naše, mislimo po naše!

Naši prazniki izven domovine preživeti, nam nudijo poleg opominov na pretekla leta tudi kopico vprašanj, kaj bo z nami v bodočnosti. Ne smemo si delati utvar: tuji svet nas posrkava. Taka je usoda vseh priseljencev. Živimo pa, hvala Bogu, v deželah, kjer je nacionalni fanatizem neznana nadloga, vsaj v tem smislu, da nas k asimilaciji nihče ne sili in nam živeti naše narodno življenje nihče ne brani. Uporabljamo to ugodno priliko, da se narodnostno preko čim več rodov ohranimo. Naša narodna družina, ki živi v svobodi, ima pred zgodovino odgovornost, da ohranja narodu zaklade, ki jih rdeče nasilje doma načrtno uničuje. Molimo po domače, govorimo v družini, na prireditvah, v društvenem domu po naše, mislimo po naše!

Naši prazniki izven domovine preživeti, nam nudijo poleg opominov na pretekla leta tudi kopico vprašanj, kaj bo z nami v bodočnosti. Ne smemo si delati utvar: tuji svet nas posrkava. Taka je usoda vseh priseljencev. Živimo pa, hvala Bogu, v deželah, kjer je nacionalni fanatizem neznana nadloga, vsaj v tem smislu, da nas k asimilaciji nihče ne sili in nam živeti naše narodno življenje nihče ne brani. Uporabljamo to ugodno priliko, da se narodnostno preko čim več rodov ohranimo. Naša narodna družina, ki živi v svobodi, ima pred zgodovino odgovornost, da ohranja narodu zaklade, ki jih rdeče nasilje doma načrtno uničuje. Molimo po domače, govorimo v družini, na prireditvah, v društvenem domu po naše, mislimo po naše!

Naši prazniki izven domovine preživeti, nam nudijo poleg opominov na pretekla leta tudi kopico vprašanj, kaj bo z nami v bodočnosti. Ne smemo si delati utvar: tuji svet nas posrkava. Taka je usoda vseh priseljencev. Živimo pa, hvala Bogu, v deželah, kjer je nacionalni fanatizem neznana nadloga, vsaj v tem smislu, da nas k asimilaciji nihče ne sili in nam živeti naše narodno življenje nihče ne brani. Uporabljamo to ugodno priliko, da se narodnostno preko čim več rodov ohranimo. Naša narodna družina, ki živi v svobodi, ima pred zgodovino odgovornost, da ohranja narodu zaklade, ki jih rdeče nasilje doma načrtno uničuje. Molimo po domače, govorimo v družini, na prireditvah, v društvenem domu po naše, mislimo po naše!

„Ne boj se!
Vem namreč,
da iščete
Jezusa,
križanega.
Ni ga tukaj,
kajti vstal je,
kakor je rekel.“

Mt. 28, 5-6

Ko obhajamo trideseto Veliko noč, odkar smo zapustili domovino, moramo z zadoščenjem gledati nazaj. Mnogi naši nasprotniki doma in v svetu so spregledali in priznajo, da je bil naš odpor proti komunizmu upravičen in utemeljen. V tridesetih letih smo tudi v svetu vztrajali ob slovenski zastavi, v boju za svoj narodni obstanek, v ohranjanju naših narodnih svetinj in v boju za svobodo našega naroda v domovini.

Če se v teh letih nismo ustavili pred nobeno oviro in premagovali vse težave, naj nas velikonočni prazniki v tej, čeprav pretresljivi, vendar zmagoviti obletnici še trdneje združijo in povežejo. Z mislijo na tiste, ki so dali življenje za svobodo svojega naroda, vztrajajmo še naprej. Vztrajajmo in dajmo poguma tudi tistim, ki morda omahujejo.

V globokem prepričanju, da za naše velike cilje nobena žrtev ni prevelika, želi vsem naročnikom, bralcem in prijateljem in vsem Slovencem v svetu, zamejstvu in domovini blagoslovljene velikonočne praznike.

SVOBODNA SLOVENIJA

Tine Debeljak

Moja velikonočna misel

Moja letošnja velikonočna misel se spovrača nazaj v domovino in v čas pred tridesetimi leti. Bilo je v aprilu. Pomlad — Velika noč. Tedaj nekako se je začela domobranska ofenziva v Belo krajino. Vse dotlej je bila Bela Krajina „osvobojeno ozemlje“, kamor niso tvegale vdora nemške čete niti smele vdirati domobranske. Bila je „zibelka novega slovenstva“ v smislu partizanske oznake, ki naj bi pomenila, da je bil tam ves zarodek bodoče komunistične ureditve Slovenije, da je tam vse že pripravljeno za novo revolucionarno oblast, za vzpostavitev novega reda v smislu Marksa in Lenina in Stalina, le počakati je treba še malo, da dozori čas, ki bo podrl Gorjance, jez Bele Krajine, in čezenj se bo razlila vsa partizanska vojska čez vso Slovenijo. In z njo vsa nova kultura in administracija, novo šolstvo, nov teater in nova umetnost, novo življenje v svitu „pre-

priliko, da mi združimo to naše velikonočno kramljanje s tem, kar bomo videli in slišali na tem osrednjem slovenskem shodu in poživimo razpokline, ki bi utegnile tu ali tam nastati in z vso odločnostjo preženemo iz naših misli vsak pesimizem, obup ali pa tisto nevarno obliko naše neboljlenosti, češ, saj ne moremo nič storiti, saj je naše delo brez uspešno. Tako so mislili Jezusovi apostoli na veliki petek! In je vendar prišla velika nedelja.

K. K.

drugačenega slovenskega značaja“. Bela Krajina je bil prostor za „prevzgojo“ duše tega naroda, zato se je tam zbiralo vrhovno vodstvo OF, vrhovni štab vojske, vsa propaganda in vsa „ministrstva“, vsa bodoča uprava za komunistično zasedbo Slovenije. Zakaj se je domobranska uprava morala umakniti iz Bele krajine v letu 1944, ko je imela tam že svojo upravo, in zakaj se je nemško poveljstvo izmikalo domobranskim ofenzivam v ta kraj, bo pokazala šele zgodovina, ko se bodo odkrivali arhivi in morebiti našla dokazila, za kar je bil sum že tedaj, namreč: da je bil posrejen kakšen sporazum, kot je bil odkrit in priznan na goriški strani za Tolminsko: medsebojni tihi dogovor tolerance med Nemci in partizani. Ne bi bilo nič čudnega. Naj bo kakorkoli: v Beli krajini so se partizani počutili kot v bunkerju, iz katerega bi ob dozoritvi časa, ki bo vsak čas že tu, iskočili na okop Gorjancev in se spustili z vojsko in z vso prtljago nove uprave kot po klancu proti središču naroda, Ljubljani in se tam ustoličili kot brezbožna oblast.

Prav za velikonoč se je začela ofenziva z vseh strani proti temu zadnjemu še nezavzetemu bunkerju slovenskega komunističnega partizanstva. Partizanska vojska se je razbežala, vrhovni štabi z njo, vsa pripravljena uprava se je podirala... od zahoda in severa je pritiskal obroč: domobranska vojska je iztisnila zadnje organizirano partizan-

Camino, verdad y vida

Cada año el tiempo litúrgico de la cuaresma ofrece a nuestra contemplación la figura de Jesús en Su Pasión, Su Muerte y Su Resurrección, para que sea ejemplo, invitación y señal de todos los hombres de buena voluntad, y especialmente de todos los que, llamándose cristianos, llevan Su nombre.

Ejemplo de perseverancia, ejemplo de entrega a la voluntad del Padre. Así es Cristo rezando en el huerto de Getsemaní, así es durante el juicio en que es condenado a muerte, y Su ejemplo es válido especialmente llevando la cruz al Gólgota, donde por los pecados de toda la humanidad ofrendó Su vida.

Invitación a seguirlo. Seguirlo en nuestra aceptación de la voluntad de Dios. Invitación a llevar nuestra cruz, todas las pequeñas cotidianas cruces de nuestra vida. A la entrega de nuestro ser por los demás; a renunciar a nosotros mismos para entregarnos a los hermanos. Para que seamos, con nuestra vida testigos de Su Muerte y Su Resurrección.

Señal, para que no equivoquemos el camino. La cruz nos marca el sendero, el sepulcro vacío representa la meta. Todos estamos señalados por Su redención, para compartir con El la vida en el Padre.

Estamos en el Año Santo. Tiempo elegido por la Iglesia para invitarnos a la Renovación y a la Reconciliación. Año Santo y Pascua, intersección de dos caminos hacia la salvación de nuestra alma, hacia nuestra entrega al servicio de nuestros hermanos por el Padre, hacia la redención de la humanidad. No desaprovechemos los llamados de la Iglesia. No desoigamos la voz de Cristo, paciente, muerto y resucitado, que desde la cruz y desde el sepulcro vacío nos dice: “Yo soy el Camino, la Verdad y la Vida”.

sko vojsko čez Kolpo... Rešila se je na hrvatsko stran, od tam sunek proti nji ni uspel. Videti je bilo, da je zmaga domobransva odločena: na štajerskem in na Gorenjskem, tudi na Notranjskem in Dolenjskem in zdaj še v Beli krajini, kjer je bilo partizanstvo v umiku za mejo, le tolminski kot in blegaško predgorje je bilo še „tolerirano“, pa tudi to se je že rušilo pod domobranskimi udarnimi četami.

„Hosana!“ bi že rada bela Ljubljana vzkliknila zmagovitim četam. Zmagovito bi pričakovala zmagovite zahodne zavezničke in jim odprla vrata na široko: dokazali smo, da nočemo vzhodnjaške azijske tiranije, temveč se vključujemo v evropski zahodno-demokratski red.

„Hosana!“
Tedaj pa so prekomorske brigade z motorji in tanki pridrvele z juga, in politična kostelacija sveta je na tehtnico položila svojo usodno težo: Tito si je že zagotovil v pogodbi tistih dni z Rdečo armado vzajemno pomoč proti „kateremkoli, ki bi napadel jugoslovanske meje“, tudi proti zahodnim zaveznikom samim, če bi hoteli čez... Ti so se ustavili za mejami države in l. 1941 hiteli v Trst, a ne čez mejo na to stran, četudi je podrejeni poljski korpus že računal z zasedbenim mandatom nad našo domovino.

Zavihrale so že zastave 4. maja zjutraj, kot da narod siplje na zmagovito pot svobodi Slovenije oljčne vejice miru in palme zmage...

„Hosana!“
Toda pod težo usodnih ukan in nesporazumov in tajnih klavzul jaltške konference se je zmagovita domobranska vojska morala umakniti čez Karavanke, od koder je bila vrnjena nazaj v roke rabljem.

Iz „Hosane!“ v zasramovanje, bičanje in pljuvanje v obraz — iz cvetne nedelje v veliki teden križevega pota... v žalostni del rožnega venca...

Kakor je že pisal leto prej krščanski socialist Tone Fajfar: „Na dan obračuna bodo naša srca otrdela in nihče s prstom ne bo mignil, dokler ne bodo prav do zadnjega iztrebljeni vsi izdajalci!“ (Odločitev, stran 458.)

Pilat je dal Kristusa bičati in ga nato pokazal ljudstvu, da mu vzbudi usmiljenje: „Ecce homo! Glejte ga, ali je še človek!“

In Fajfar odgovarja kot „ljudstvo“ takrat: „Kje je še sila, ki bi nam mogla preprečiti najbolj krvavo maščevanje? V komu izmed nas je še mesto za milosrčnost, za usmiljenje? Naj se do zadnjih korenin izpolni čiščenje slovenskega naroda!“

Ni to odmev besed iz Pisma: „Hočemo Barabo! Izpusti nam morilca!“

Pavel Cvetko je pričel dne 11. 8. 1945 pred komisijo juristov v Monigu: „Bil sem v teharskem taborišču. Bil sem zaprt v bunkerju, kjer so bili zaprti oficirji. Bil je prostor kakih 5 m in širok kaka 2 m. V deske ob stenah so bile pritrjene rinke in za te rinke so bili priklenjeni z rokami in nogami.

Ista usoda je zadela tudi mene. Tu sem našel poleg drugih nadporočnika kurata Franceta Kunstlja, znanega slovenskega pisatelja, nadalje rovtarskega poveljnika nadporočnika Praperja in oficirja Mlakarja iz Ribnice; ostalih nisem poznal. O strahovitih grozotah, s katerimi so mučili partizani domobranci, so se pogovarjali med seboj vpričo naših žensk v kuhinji... Strašno so mučili pisatelja Kunstlja. Neki partizan je pravil, da je blagoslavljaj z rokami ostale žrtve, ki jim je ob mučniškem umiranju delil poslednjo odvezo. Partizan se je hvalil, da mu je nato odsekal obe roki, toda Kunstelj je še blagoslavljaj s „štulcem“, z roko brez zapestja. Končal je svoje bahaštvo: „Nato sem dal hudicu na glavo krono iz bodeče žice in mu jo s koli nabijal na glavo, na kar je vseeno crknil...“

Pilat: „Ecce homo: Glejte, človek!“

OF: „Križaj ga!“

Bičanje. Križev pot. Smrt. In grob, zapečaten s kamni. Aprila in maja in junija 1945. V velikonočnem času pred tridesetimi leti.

Velika noč:

Žene so iskale Jezusov grob, pa jim je rekel angel: „Vem, da iščete Jezusa, križanega. Ni ga tukaj, kajti vstal je, kakor je rekel.“ (Mt. 28, 5—6).

Aleluja!

Psalmist poje (Ps 117, 22—24):

„Kamen, ki so ga zavrgli, je postal vogelni kamen.“

Temelj novi slovenski bodočnosti v duhu in veri. V veri v vstajenje!

Poraz rodi zmago in smrt življenje. Aleluja!

Velika noč: praznik zmage in vere: ne poraza, žalosti in obupa:

„To je dan, ki ga je napravil Gospod: radujmo in veselimo se ga.“

Mirko Kunčič:

Spomin na Slovenijo

Tiho so dnevi tekli, toplo so srcu rekli: — Tu je tako lepó, da je še umreti sladkó!

Potok šumi, šumi v sladko tišino noči, kot na perutih plava, z valčki se poigrava duša do dna zavzeta, v božjo neskončnost razpeta.

Potok šumi, šumi, večnost nad njim bedi, daleč tja čez ocean vabi nazaj — zaman...

VSEM ROJAKOM TER MLADINI V DOMOVINI IN PO SVETU
ZELITA VESELO VELIKO NOČ

Slovenska
dekliška
organizacija

Slovenska
fantovske
zveza

SLOVENCA VABI

SLOVEN'S C

SPORED:

- 11.30 Dviganje zastav ob zvokih slovenske in arg. himne pred Hladnikovim domom.
- 12.— Koncelebrirana sv. maša v cerkvi Marije Kraljice sveta.
Po sv. maši skupno kosilo v Hladnikovem domu.
- 16.— Lep in zanimiv kulturni program.

SLOVENSKI DAN

JE NAŠ DAN! ZATO GA BOMO POVZDIGNILI S SVOJO NAVZOČNOSTJO
IN OČE LE MOGOČE V NARODNI NOŠI. MI IN NAŠA MLADINA POTRE-
BUJEMO MOGOČNE MANIFESTACIJE NAŠE ŽIVE PRISOTNOSTI OB
TRIDESETLETNICI NAŠEGA BEGUNSTVA. PRIDIMO VSI, DA BO LEPO!

v lepo Slovensko vas – Lanús
na belo nedelje 6. aprila 1975

Gradimo slovensko prihodnost!

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGROYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE
ZAMORA

VESELE IN BLAGOSLOVA POLNE VELIKONOČNE PRAZNIKE
ZELI VSEM ROJAKOM IN ODJEMALCEM TER SE JIM PRIPOROČA

OBVESTILA

ČETRTEK, 27. marca 1975:

V Slovenski cerkvi ob 19 slovesno
opravilo velikega četrka.

PETEK, 28. marca 1975:

V Slovenski cerkvi ob 19 bogoslužje
velikega petka.

SOBOTA, 29. marca 1975:

V Slovenski cerkvi ob 22 Velikonoč-
na vigilija.

NEDELJA, 30. marca 1975:

V Slovenskem domu v San Martinu

*Boj živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!*

France. Prešeren

bo po slovesni maši v sanmartinski stoi-
nici velikonočni zajtrk.

V Slomškovem domu ob 18 uri vpriz-
oritev velikonočnih običajev — sekanje
pirhov in p. maranč; velikonočni štani.
Ob 19 uri slovesna velikonočna maša s
petjem starih vstajenskih pesmi.

Na Pristavi po sv. maši razstava in
sekanje pirhov. SDO—SFZ.

NEDELJA, 6. aprila 1975:

Slovenski dan v Slovenski vasi
Izpred Slomškovega doma ob 11 uri
odhod z skupnimi in privatnimi vozili
v Slovensko vas na Slovenski dan.

NEDELJA, 13. aprila 1975:

V Slovenskem domu v San Martinu
14. obletnica blagoslovitve doma.

SOBOTA, 26. aprila 1975:

Otvoritev razstave slik akad. slikarja
Ivana Bukovca v Slovenski hiši ob 20.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Slovenska radijska oddaja bo na ve-
liko nedeljo, prazniku Vstajenja s po-
zdravnimi besedami msgr. Oreharja.

Na zadnjem običnem zboru je bilo
sprejeto povišanje članarine Zedinjene
Slovenije, in sicer za vse člane enako
t. j. 5.— mesečno.

Letošnji Slov. dan bo na Belo nede-
ljo 6-4-75 v Slovenski vasi v Lanusu.
Dokažimo našo povezanost med seboj
z množično udeležbo v narodnih nošah.
Slovenec Slovenca vabi, kdo se ne bi
odzval!

SDO

SFZ

Naš program za 1975

- 13. aprila — mladinska maša
- 4. maja — mladinska maša
- 1. junija — mladinska maša
- 28. junija — zimski večer
- 6. julija — mladinska maša
- 3. avgusta — mladinska maša
- 23. avgusta — pevsko-glasbeni festival
- 7. septembra — mladinska maša
- 20. septembra — pomladanski večer
valčkov in polk
- 5. oktobra — mladinska maša
- 2. novembra — mladinski dan
- 7. decembra — mladinska maša
praznik Brezmadžne
- 13. decembra — miklavževanje
- 21. decembra — občni bžor
- 28. decembra — skupni izlet

Delavce tudi opokojene spre-
jema tovarna v Olivosu. Inter-
senti naj se predstavijo na José
Ingenieros 2250, Olivos od 9 do
12.

Vabljeni starši

SDO — SFZ

PRISTAVA

JESENSKI PLES

DISKOTEKA

5-4-75
ob 21. uri

Ludvik Puš

(12)

NA DOLGO POT

Ena stvar je bila na dlani: peš se
bo laže zmuzniti v predor ob ugodnem
trenutku kot s težko naloženim Brodar-
jevim vozom. Odločila sva se zatorej,
pripraviti se za tako možnost. Iz večje-
ga kovčka na vozu sva nekaj najvažnej-
ših potrebščin za prvo silo zložila deloma
v ročni kovček, ki sem ga bil razen
nahrbtnika vzel jaz seboj, deloma pa v
lep, v narodnih barvah in motivih sple-
ten cekar, ki so ga bili mama v stano-
vanju na hitro roko pograbili, vanj
zložili nekaj jestvin ter ga prinesli Min-
ki na kolodvor ob njenem nenadnem od-
hodu iz Ljubljane. Oboje je bilo lahko
obesiti na balanco pri kolesu.

Ravno sem pripeljal kolo izza voza,
ko začujemo na klancu pod cerkvijo ro-
pot motornih koles. Oba se hitro pre-
makneva na mesto, od koder je bilo
videti na zadnjo veliko serpentinno pod
predorom ob cerkvi. Z znatno hitrostjo,
kolikor jo je dovoljevala z vozovi in
ljudmi napolnjena cesta, so se na mo-
torjih bližali z brzostrelkami in bombami
oboroženi vojaki, ki po vsem videzu niso
bili ne Nemci, ne domobranci. Ko so se
toliko približali, da je bilo mogoče raz-
ločiti njihove čepice, sva s toplim obču-
tjem ugotovila, da imajo na glavi pri-
stne srbske šajkače, kakor jih nosijo
četniki. Od kod so se pa ti vzeli? Kakor
da bi hipoma zrastle iz tal, so se pojavili
pred nemško stražo ob predoru.

Očividno so vprašali po komandantu,
zakaj v nekaj trenutkih je bil ta pred
njimi. Iznemenen je ogledoval pred seboj
kosmate obraze z dolgimi lasmi, na
katerih so čepele šajkače, in je vedel,

s kom ima opravka. Četniki so veljali
tudi pri nemškem vojaku za borce, s
katerimi se ni šaliti. Kaj so sprva govo-
rili, na daljavo ni bilo mogoče razločiti,
dokler ni postalo jasno, kaj četniki hoče-
jo, ko je četica bradatih mož na povelje
snela brzostrelke in jih z napetimi pete-
lini naperila proti Nemcu. Jasno je bilo,
da so zahtevali prehod skozi tunel, ki
jim ga je ta odklonil.

„Job tvoju švabsku majku!“ je bilo
vse, kar je doseglo moje uho.

Ko so vojaki nemške posadke videli
svojega poveljnika pred naperjenimi pu-
škami, so mu prihiteli od vseh strani
na pomoč, pa so jih četniki ustavili.
Nastala je velika zmešnjava ne samo
med begunci, ampak tudi med nemško
vojaško edinico, ki je stražila vhod v
predor. Stražniki z nasajenimi bajoneti
so se zmedli ob drznem četniškem na-
stopu, in videč Srbe pripravljene na
napad, so zapustili svoja stražniška me-
sta in tekli na kraj nevarnosti.

Napočil je trenutek, ko je bila dana
prilika izkoristiti zmedo. Hitro sem vr-
gel cekar na en ročaj balance, kovček
na drugega, pograbil kolo, prijel ženo
za roko in se pomešal med množico pred
vhodom v rov. Čutiti je bilo, da so na
enako priložnost čakali tudi drugi, kajti
val se je hitro začel gibati proti luknji,
in preden se je bila mogla situacija s
četniki rešiti tako ali drugače, sva že
bila v temnem rovu. Ni bilo pri tisti
priči mogoče videti in vedeti, kaj so bo-
jevniki z juga dosegli.

Kako se je zadeva razpletala in kon-
čno razpletla, smo naslednji dan po-

drobno zvedeli od očividcev. Četniki so
z vikom in krikom najprej „švabe“ po
svoji šegi ozmerjali, nato pa brez ugo-
vora zahtevali, da celotna nemška po-
sadka odloži orožje, sicer bodo iz brzo-
strelskih pušk odprli ogenj in celotno
edinico brez usmiljenja postrelili. Nemci
so iz govorice, ki so o četnikih krožile med
njimi, spoznali, da bi bila obramba ja-
lova. Zato so se odločili za kompromis.
Predlagali so poraščenim šajkačarjem,
da se bodo umaknili od vhoda v predor,
če jim ti dovolijo nositi orožje. Četniški
poveljnik je na to pristal pod pogojem,
da se cela četa umakne čez vrh prelaza
na Koroško. Med tem bodo uravnavanje
prometa v predor prevzeli četniki sami,
dokler bo to potrebno.

Tako so karavanški cestni predor slo-
venskim beguncem odprli in zavarovali
srbski četniki, ki so tja prispeli pred
domobranci če je vse res, kar so očividci
o tem junaškim četniškim nastopu ve-
deli povedati.

Za naju se je začela trnjeva pot
skozi dolgo luknjo. Kaj človeka v življe-
nju vse ne doleti, sva s kancem resigna-
cije tožila drug drugemu, ko sva se
metala po luknjah in kotanjah nedode-
lanega predora. En nepreviden korak,
pa ti noga spodleti in se sešla zvrneš po
tleh, samo mal trenutek nepazljivosti,
pa se ti stopal pogrezne v mehko blato,
do gležnja. Na vsakih nekaj korakov
stopiš na spolzko ilovico in so noge v
vedni nevarnosti, da to ali ono zviješ
ali celo zlomiš. Človek bi se za tako
pot v svobodno res lepo zahvalil, če bi
položaj ne bil tako vražje resen. Navse-
zadnje pa moraš biti še zadovoljen in
vesel, da si sploh prišel v to kotanjasto
brozgo!

Nemci so predor sami uporabljali.
Zato so vse večje razpoke v sicer skalo-

vitem ostenju skrbno in temeljito zabe-
tonirali, kjer bi bilo nevarno, da bi se
skoznje usula prst in drobno kamenje
in predor zamašilo. Vendar pronicanja
vode s tem niso ustavili. Kapljala je
in ponekod kar curljala v gostih curkih
na tla, jih razmakala in polnila z vodo
luknje in kotanje, da je bilo kakor po
velikem naliivu. Na nekaterih mestih,
kjer voda ni imela nobenega odtoka v
zemljo, so se naredile cele luže. Katero
med njimi je bilo mogoče obiti, katera
pa je kratkoma zalila celotno „cestiš-
šče“ in ni bilo druge izbire kot pogumno
stopiti v mlako in pri tem morda zajeti
poln čevljev ilovnate vode.

K sreči sva oba imela primerne če-
vlje in tako hvala Bogu odnesla kolikor
toliko suhe noge.

„Veš kaj“, sem predlagal, „preden
nastopiva pot po klancih navzdol, bi se
bilo dobro malo podpreti. Oče so me v
mladih dneh učili, da žakelj ne stoji
pokonci, če je prazen. Poiščiva prostor,
kjer bova sedla, odrezala od šunke in
zalila s kupico vina, ki so ga mama eno
steklenico potisnila v Ljubljani v cekar.
Dovolj naju je že scukala hoja po tunelu
in sva potrebna novih moči.“

Snela sva cekar s kolesa, odrezala
od dišeče gnjati in od hleba kruha, in z
veliko slastjo pospravila dobro popotni-
co. Ni bilo sicer prvič, da sva odrezala
od šunke, a bilo je na najbolj kočljivem
kraju in času.

„Kaj bi bilo z nama, če bi ne imela
seboj te močne hrane?“ sem se ustrašil.

„Vidiš, šunko je porinila v kovček
sestra prednica,“ je razložila. „Meni šun-
ka še na misel ni prišla, ko sem gledala,
kaj vse podjetna redovnica zлага v
kovček. A ona je odločila, da šunka mora
z nami, ker gremo v hude dneve in kdo
ve, kako bomo še lačni.“

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. F. 69-9503

Argentina

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,

dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj

in Tone Mizerit

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3822

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 1.233.341

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1975
za Argentino \$ 240.— (24.000), pri po-
šiljanju po pošti \$ 250.— (25.000);
ZDA in Kanada pri pošiljanju z avion-
sko pošto 18 USA dol.; za Evropo 21
USA dol. Evropa, ZDA in Kanada za
pošiljanje z navadno pošto 15 USA dol.
Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados
Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7213.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, oric. z

T. E. 35-8827

Prof. dr. JUAN
JESUS BLASNIK

Specialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja

Capital Federal

Tel. 41-1413

Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitev ure na privatni
telefon 628-4188.

Vesele velikonočne praznike
želi vsem rojakom

URARNA IN ZLATARNA

LIPUŠČEK

Almafuerte 3559 San Justo
T. E. 651-3047